
Leder

Kvalitet og kompetanseutvikling

I dette nummeret av Paideia handler de fleste artiklene om kvalitet i barnehager og kompetanseheving som en forutsetning for å kunne lykkes med det. Det illustrer at et pedagogisk tilbud til de yngste barna i Skandinavia ikke lenger handler om kvantitet, men om kvaliteten på det pedagogiske arbeidet i barnehagene. Barnehagen skal bidra til at alle barn får et likeverdig tilbud og kompensere for de barna som får minst oppfølging og støtte hjemme. Dette har vært hensikten med utbyggingen av barnehagesektoren, og i dag vet vi at om vi skal lykkes med denne oppgaven, må det være høy kvalitet på det pedagogisk arbeidet. Det holder ikke bare å ha et pedagogisk tilbud, men det handler langt mer om hva som foregår av pedagogisk praksis når barna er i barnehagen.

Dette understrekes også i de nasjonale læreplanene som er utviklet for barnehagesektoren i både Danmark, Sverige og Norge. Her uttrykkes det tydelig hva det forventes at barnehagene skal gjøre, og det er etablert konkret mål for hva barn skal lære og utvikle i barnehagen. Samtidig ser vi at det er en lang vei fra nasjonale styringsinstrument til praksis i den enkelte barnehage. Dette kommer ikke minst til uttrykk i den variasjonen vi gjennom forskning kan se at det er mellom enkelte barnehager (Sunnevåg et al., 2023). Det er mange barnehager som kombinerer lek og voksenstyrte pedagogiske aktiviteter på en god måte, og som samtidig har gode læringsmiljøer. Samtidig kan vi se at det også finnes barnehager som har en pedagogisk praksis og et læringsmiljø som ikke bidrar til at barn mistrives og ikke realiserer sitt potensial for læring.

Om det skal bli mindre variasjon mellom barnehager og bedre kvalitet, ser det ut til at ulike former for kompetanseheving er en nødvendig betingelse. Det er realkompetansen hos de som arbeider i barnehagen som er mest avgjørende for den omsorg barn møter, den trivsel de har og hva de lærer og hvordan de utvikler seg. Denne kompetansen er mer betydningsfull enn økonomiske betingelser, normering og det fysiske miljøet. I dette nummeret av Paideia er det flere artikler som nettopp betoner og viser hvor betydningsfull kompetanseheving hos de ansatte er for kvaliteten på den pedagogiske praksis barn møter i barnehagen og hva som kjennetegner en slik profesjonsutvikling.

May Britt Drugli, Elisabeth Solheim Buøen og Ratib Lekhal beskriver i sin artikkel gjennomføringen av profesjonsutvikling Trygg før 3 i norske barnehager. Formålet har vært å forbedre samspillskvaliteten mellom ansatte og barn. De kvalitative intervjuene viser at det er en større faglig bevissthet og mer nyansert forståelse av voksen-barn-samspillet etter deltagelsen i Trygg før 3. Denne artikkelen er særlig betydningsfull fordi det eksisterer lite forskning om hvordan det kan arbeides med kvalitetsutvikling på småbarnsavdelinger.

Charlotte Ringsmose og Line Hansen beskriver og analyserer utviklingen av kvalitet i daginstitusjoner gjennom en dagtilbudsledelsesutdanning i Københavns Kommune. Artikkelen indikerer at arbeid med faglig ledelse i dagtilbud understøtter de pedagogiske medarbeidernes læring og utvikling, og at dette øker kvaliteten i barnehagen. Gjennom samarbeid der det utvikles tydelige mål og anvendes data, skapes det merkbare forbedringer for barna.

I artikkelen om kvalitet i dagtilbud gjennom profesjonsutvikling viser Bente Jensen og Roddy Walker hvordan profesjonelle kompetanseforløp kan øke kvaliteten i barnehagene. Dette er ifølge forfatterne avhengig av en tilrettelegging av refleksjonskulturer og en vektlegging av engasjementet hos de ansatte. Artikkelen viser at det må være en samlet organisatorisk forandringsprosess for å kunne styrke barnas trivsel og utvikling.

Charlotte Öhman sin artikkel behandler utviklingssamtaler i barnehagen. I artikkelen presenterer hun en studie om hvordan foreldrenes delaktighet framstår gjennom barnehagelærernes profesjonalitet. Studien viser at utviklingssamtalene kan fungere som et kraftfullt verktøy for å muliggjøre foreldrenes delaktighet, og artikkelen bidrar slik med kunnskap om hvordan utviklingssamtalen i barnehagen kan forstås. Maria Kristianne Myrann og Vibeke Glaser undersøker i sin artikkel hvordan foreldre posisjonerer seg i møte med barnehagelærernes fagkunnskap. Intervjuene og fortolkningen av disse viser at foreldrene møter fagkunnskapen på ulike måter, og at det er avgjørende at foreldrenes tillit til barnehagelærernes fagkunnskap forvaltes slik at den ivaretar likeverdigheten i relasjonen.

Go lesning.

Ole Hansen, Marita Cronqvist, Anita Eriksson, Thomas Nordahl, Charlotte Ringsmose og Anne-Karin Sunnevåg